

beški hotel ležati na trdi slamici v bornih jaslicah v preprostem hlevcu . . . ! Ali si pozabil, kako so nazadnje pristavili: »Kakor mi je všeč božično drevo — so rekli — vendar še ljubše so mi jaslice, ker nam tako ljubko kažejo neskončno ponižnost Jezusovo in njegovo neizmerno ljubezen do ubogih revežev.* Nič, jaz bom mami rekla, da bomo imeli jaslice!«

Lojzek: »Jaz bom pa ata pregovoril, da bomo imeli drevesce . . . !«

»Kaj sta tako zelo glasna?« sežejo vmes mati, ki so v sosedno sobo slišali ves ta pogovor in sedaj nagloma vstopili. »To je lepo, da se tako vne-mata za svete reči, in da sta v šoli tako pazna, a vse mora biti v pravih mejah. To že ni več sveta jeza. Glej, Lojzek, kako si razgret. In tista tvoja širokoustna beseda, češ, da so jaslice za berače, me je hudo užalila; nikdar več mi ne zini kaj takega! — Ti, Julika, bi bila pa tudi lahko mirnejša. Zgo-dila pa se ne bo ne Lojzkova ne Julikina, marveč moja volja: o b o j e b o m o imeli, če bosta še dalje tako poslušna kakor doslej; le lepo molita!«

S solznimi očmi vsklikneta kar hkrati: »Odpustite!« S solznimi očmi sta pa tudi potlej ogledovala prekrasne božične dari ter zahvaljevala Boga in ljube stariše.

Blaž Vrtavka.

Ne rečem, da Blaž Vrtavka ni bil nikoli miren; toda po navadi je bil poskočen, celo razposajen, če se je lotil, — zares priimek Vrtavka pri njem ni bil brez pomena. No, pa doma so že še potrpeali ž njim, saj sami najbolje veste, kako neradi kaznujejo oče ali mati in da jim je vselej bolj hudo, kadar rabijo šibo, kakor tepenemu otroku.

Ali druga je bila v šoli. Blaž ni poslušal sam, ker se je vedno vrtil na desno, levo in nazaj, tudi drugi niso mogli biti pazljivi v njegovi bližini. Zato so ga gospod učitelj nekajkrat pridržali v šoli, ali kaj, ko je pa do drugega dne že vse pozabil! Tudi pri krščanskem nauku ni bil nič boljši. Kapelan so popisovali svojim majhnim poslušalcem nebesa in njih veselje, dobrote in sladkosti. Ali veste, kdo še tačas ni miroval? Blaž Vrtavka. »Kaj počneš, Vrtavka? Kje imaš ušesa?« pokarajo ga gospod. Blaž molči. »Kaj je pripovedoval?« poprašajo zato Blaževega soseda. Sedaj so šele zvedeli, zakaj ni mogel strpeti več mirno. Po glavi mu je namreč rojilo, ali imajo v nebesih, kjer je toliko lepega in sladkega, kaj omare ali ne. Kajpak je kmalu zvedel, kaj in kako, ter nekaj časa sedel, kakor se gre. Ne dolgo potem sliši Blaž, da bo Bog vrgel hudobneže v pekel, strašen kraj, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Zopet nima miru in rad bi zvedel nekaj pri sosedu na desnici, kakor je videti. A bistremu očesu kapelanovemu se nemirnež ne more skriti, hitro ga pokličejo: »Vrtavka, kaj ti pa sedaj ne gre v glavo?« Blaž se majhno obotavlja, nato pa vendar-le pove svojo skrb, češ, kaj bo pa v peklu z onimi, ki zob nimajo?« Gospod mu razlože, da bodo tudi taki v peklu dovolj trpeli,

ter mu naročé, naj roko vzdigne, kadar mu še kaj ne bo jasno, in naj ne bo, kakor živo srebro, če ne razume brž vsega.

Tak je bil Blaž v šoli. Pa tudi sicer je imel včasih svoje muhe, posebnosti — toda kaj bi si jezik vezal: prav navihán in nagajiv je bil. Brž se boste prepričali, da to ni preostra sodba o njem. Nekdaj je pasel domači kozi. Sam Bog vé, kaj je bilo sivki: jesti se ji ni ljubilo, bila je vsa mršava in reva se je skoro opotekala. Memo pride sosedov Andrejec. Blaž mu potoži, kako klaverna je sivka ter reče naposled: »Kaj ne, sivka bo poginila?« Andrejec pritrdi, češ, saj bo res. Da ste sedaj slišali, kako hitro je Blaž

Božični darovi.

besedo prevrgel! »Kaj!« vpil je jezen. »Kako pa ti veš, da bo naša koza poginila? Jaz vem, da ne bo!« Beseda je dala besedo. Andrejec in Blaž sta se razjezila in — sprijela. No, nagajivca Blaža je položil Andrejec na travo. Pa se močno motite, če mislite, da je bilo Blažu zato kaj hudo ali da bi ga bilo sram. Kaj še! Tretjemu pastirju Tinetu, ki se je zadovoljno muzal od daleč, zaklical je poredni Blaž veselo, kakor bi bil on zmagalec: »Tine, ali si videl, kako sem Andrejca vrgel: komaj sem izpod njega zlezal, tako sem ga podrl!« Pa mu pridi kdo na konec, ko ima tako nabrušen jezik!

Še to, kaka je bila Blaževa bolezen! Oče in mati Blaževa sta šla za dva dni od doma — na semenj ter pustila Blaža samega doma. »Pa si skuhaj

krompirja, ali zavri mleka, da ne boš lačen«, dejali so mu skrbna mati odhajaje. In da bi rajši varoval, stisnili so mu še nekaj krajcarjev v roko. Prvi dan se Blaž ni dolgočasil; pasel je, potem pa vasoval, kjer je bilo kaj otrok. Kuhati pa ni maral, češ, brez gorkih jedij bom lahko prebil, saj je dovolj češpelj na vrtu: kdo bi imel še s kuho sitnosti. In je jedel češplje ves prvi dan. Drugi dan so se mu uprle, pa skuhati si le ni hotel. Šlo je na poldne; soparno je bilo. Blaž je ležal na vrtu v senci in tako nekako slabo mu je bilo, kakor bi bil bolan. Če je bolj mislil, da je bolan, bolj se mu je zdelo, da se ga je res bolezen lotila. »Bolnik« — tako je mislil sam pri sebi — »mora imeti kaj boljšega. Beli kruh bi bil dober. Da bi le imel koga, ki bi mi ga prinesel!« Komaj je to izmislil, že prideta k njemu Andrejec in Tine.

»Andrejec«, izpregovori Blaž, »vse me boli, glava, prsi; pojdi mi kupit za štiri krajcarje belega kruha k Pogačarju.« — Čudno, Andrejec ni hotel. Bal se je namreč Pogačarjevega očeta, ker je s Tinetom predpoldnem klatil tam orehe.

»Tine, pa ti pojdi!« prosi bolni Blaž.

»Jaz tudi ne grem«, branil se je le-ta, ki je imel tudi slabo vest.

»I, saj bode še najpametneje, da grem sam«, odloči se nazadnje Blaž. Vstane, gre, kupi, vrne se in sne.

»Poglejta«, reče nato, »sedaj mi je pa bolje.«

»Blaž, ti si bil pa le lačen«, menita oba tovariša.

»Saj menda res«, pritrdi jima bolnik ter žene kozi na pašo. Od te ure je bil vedno zdrav kakor riba v vodi, nagajiv pa tudi zmeraj bolj. Če je le mogel, napravil je komu katero.

Bilo je po zimi. Pogačarjev oče je peljal drva iz gozda. Ko se bliža Blaževemu domu, šine temu nagloma poredna misel v glavo. Zmuzne se za oglom k drvarnici in hitro zakrije s klobukom luknjo med poleni ter tišči z vso močjo. Tudi očeta kliče na pomaganje, dasi je vedel, da ga ne morejo slišati, ker so rezali slamo na podu.

»I, kaj pa imaš, da ženeš tako reč?« popraša ga Pogačar čudeč se ter obstane z vozom.

»Oh, kaj! Dihur se je skril tu med polena«, laže Blaž nesramno; »lepo vas prosim, Pogačarjev, pojdite ga malo časa stražit, da skočim brž po puško.«

Pogačar verjame, skrbno dene čez klobuk še jedno poleno, ter se upre ob drva. Tišči, čaka, čaka, gleda, gleda — Blaža pa le ni od nikoder. Mož se že naveliča in začne premetavati drva, da bi prišel dihurju do živega, kar se mu prismeje Blaž izza vogla. »Oče, drva so naša«, reče hudomušno potem pa zopet steče, češ, ali sem vas, ali sem vas!

»Ti navihaneč grdi, kaj si zmisli«, zagodrnjal je Pogačar, drugega pa ni bilo. Mož je imel namreč to lepo lastnost, da ni bil zamerljiv. »Kaj sem mu pa tako hitro verjel«, karal je sam sebe, vrgel Blažev klobuk na polena ter pogнал živino. Z Blažem sta bila zaradi tega še vedno prijatelja. To se je pokazalo za nekaj dni potem pri Pogačarju.

Blaž ni imel doma dela, pa je krenil k Pogačarju. Ta je bil tisti dan posebno dobre volje — pretakal je vino, no, bil je gostilničar — ter je ponudil Blažu kozarec vina.

»Ne vem, ali bi ga, ali bi ga ne«, pomišljal je nekoliko.

»Jedna milost, če ga, dve, če ga ne«, dé Pogačar ter hoče sam nagniti.

»No, le sèm dajte«, premisli se sedaj Blaž in izprazni kozarec. »Tako me je okrepčalo, da bi ga précej lahko še jeden kozarec«, pošalil se je.

Pogačar, ne bodi len, natoči mu vnovič, Blaž pa tudi to izpije.

Doslej je bil razposajen Blaž, sedaj je pa začelo rojiti vino. Ej, to ni, da bi se kar tako jemalo! Tak mlad deček, pa vam zvrne dva polna kozarca močnega vina! Nespameten Blaž, ker ga je spil, še nespametnejši Pogačar, ki ga je dal! Blaža je vino tako premotilo, da je nazadnje sam sebi rekel »vi«, proti domu gredé pa je bil »opotekar« in »padar«. Drugo jutro ga je bolela glava; mati so mu tudi nejevoljni in žalostni pravili, kako se je opotekal in padal — seveda sam ni vedel nobene stvari. Materi je pa verjel; in kaj bi jim ne, saj ga je bolez komolec in opraskani je imel obe roki. Opravičeval se ni nič, samo to-le je izustil: »Z ljudmi se že še sme človek malo pošaliti, z vinom pa prav nič, to sem izkusil včeraj.«

Pri tem je tudi ostalo. Blaž Vrtavka se je od tega dne vina in sploh pijače bal — jeli, prav je imel! — ljudem je pa še vedno rad kako hudo-mušno zasolil in zagodel.

J. Štrukelj.

S n e g u.

Snežek, ej, že pada!
Polno ga je že,
Bela je livada,
Polje in goré.

Solnčni žarek sinil
K nam bo tisti čas,
Sneg in led bo zginil;
Noč bo vzela mráz,

Padaj iz višine,
Mêti na vso moč —
Dan za dnevom mine
In za nočjo noč.

In mi zasmijali
Bomo se tedaj,
S petjem zaplesali
V cvetni log in gaj!

— n —.

Mamka peč.

Kaj se skrivaš, mamka zlata,
In se stiskaš v kot za vrata?
Saj si draga vsem in všeč,
Stara mamka, draga peč.

Kar so oče te kupili,
In zidarji te zložili,
Kar tu v kotu nam stojiš,
Le dobrote nam deliš.

Pečeš štruce za otroke,
Kuhaš kašo, štruklje, cmoke,

Kavo kuhaš, mleko vreš,
Večkrat v ponvi kaj ocreš.

Kadar pridemo iz šole,
Znesemo brž k tebi stole,
Náte splezamo celó,
Ti pa božkaš nas gorkó.

K tebi, peč, hitimo radi
Ne le stari, tudi mladi,
In najložje se uči,
Kdor pri tebi se tišči.